
REVIEW OF ARMENIAN STUDIES DERGİSİNİN 33'ÜNCÜ SAYISI YAYINLANDI

31.08.2016

Review of Armenians Studies dergisinin yeni yayınlanan 33üncü sayısında 6 makale ve 2 kitap tanıtımı yer almaktadır.

Ömer Engin Lütem tarafından kaleme alınan **Facts and Comments** (Olaylar ve Yorumlar) başlıklı makalede, 2016 yılının ilk yarısında Türkiye-Ermenistan ilişkileri ile Ermeni sorunu ve soykırım iddialarına ilişkin olarak bazı ülkelerin tutumu incelenmektedir. Türkiye-Ermenistan ilişkilerinde olumsuz bir sükûnet hâkim olurken, Ermeni sevk ve iskânının yüzüncü yılı için yapılan bazı tören ve etkinliklerin 2016 yılında da sürmesi için çaba harcanmıştır. Bunun yanında soykırım iddialarının tanınması konusunda Alman Federal Meclisinin bir karar kabul etmesi Türkiye ve Almanya arasında ciddi bir sorun doğurmuş, Papa Fransuvanın Ermenistanı ziyareti sırasında gereksiz yere soykırım iddialarını ortaya atması Vatikan-Türkiye ilişkilerinin normalleşmesini geciktirmiştir. Buna karşılık Fransız Millet Meclisinin savaş suçları, insanlığa karşı suçlar ve soykırım suçunun cezalandırılmasına dair bir kanun tasarısı kabul etmesi, henüz Fransız Senatosunda onaylanmadığı ve tasarıda Ermeni soykırımı ifadeleri bulunmadığı için iki ülke arasında, hiç olmazsa şimdilik, bir sorun yaratmamıştır. Bir Rus savaş uçağının düşürülmesinin Türkiye-Rusya ikili ilişkilerine çok olumsuz etki yapmasına karşılık bu konu Rusyanın Ermeni soykırımı iddialarına ilişkin tutumunu etkilememiştir.

Birinci Dünya Savaşı sırasında Alman İmparatorluğunun Ermeni sevk ve iskânı konusundaki tutumu öteden beri dikkatleri çeken bir konudur. Bazıları söz konusu sevk ve iskânın Almanya tarafından Osmanlı Hükümetine telkin edildiğini ileri sürerken bazıları da o zamanın Alman hükümetini Ermenilerin sevkini önlememiş olmakla tenkit etmektedir. Nitekim yukarıda değindiğimiz Alman Federal Meclisinin kabul ettiği kararda da bu husus yer almaktadır. Gitgide daha fazla gündeme gelmesine karşın bu konunun Türkiyede gerektiği gibi incelenmediği görülmektedir. Bu bağlamda Barış Özdalın **German Policies on Armenians During World War I** (Birinci Dünya Savaşı Sürecinde Almanya'nın Ermenilere Yönelik İzlediği Politikalar) başlıklı makalesi zamanında yayınlanmış olmaktadır.

Nika Chitadze, **Economic Factors of the Nagorno-Karabakh Conflict** (Dağlık Karabağ Sorununun Ekonomik Unsurları) başlıklı makalesinde Karabağ sorununun pek ele alınmayan ekonomik yönüne değinmektedir. Yazar Karabağ sorununun Kafkasya da başlıca istikrasızlık nedenlerinden biri olduğunu belirtmektedir.

33. sayıda Karabağ sorununa ilişkin bir diğer makale de Yıldız Deveci Bozkuşun **Karabakh Problem in the Light of Global and Regional Developments** (Küresel ve Bölgesel Gelişmeler Işığında Karabağ Sorunu) başlıklı makalesidir. Yazar Karabağ sorununun geçmişine kısaca değindikten sonra günümüzdeki gelişmelerin, özellikle bir Rus savaş uçağın düşürülmesinin neden

olduğu krizin Türkiye-Ermenistan ilişkilerini ve Karabağ Sorunun nasıl etkilediğini değerlendirmektedir.

Armand Sađ **Enemies to the death or Friends for Life? Looking into Prejudice Against Turks Amongst Armenians in Armenia** (Yaşam Boyunca Dost, Veya Ölüme Kadar Düşman mı? Ermenistan Ermenileri'nin Türklere Karşı Olan Önyargılarına Bir Bakış) başlıklı makalesinde Ermenistanın Türkler ve Türkiye karşısında kendisini nasıl gördüğünü anlatılmaya çalışılmakta ve bu bağlamda olası bir Türk-Ermeni uzlaşması ve Türkiye-Ermenistan ilişkileri ele alınmaktadır.

After the Relocation (Tehcir Sonrası) başlıklı makalesinde M. Törehan Serdar Ermeni sevk ve iskânı (tehciri) sürecinin pek bilinmeyen bir yönünü, sevk ve iskâna tabii tutulan Ermenilerin geri dönüşünü ele almakta, bu dönüşe imkân veren yasal önlemleri, sevk ve iskândan sorumlu kişilerin yargılanmasını ve diğer ilgili gelişmeleri anlatmaktadır.

Sevk ve iskânın yüzüncü yılı Ermenistanda ve Diasporada pek çok yayın yapılmasına neden olmuştur. Buna karşın Türkiye'ye yapılan yayınlar sayı olarak azdır ve aralarında öne çıkmış, herkesin beğenisini kazanmış bir yapıt bulunduğunu söylemek zordur. Amerikalı tanınmış tarihçi Justin McCarthy 2015te yayınladığı **Turks and Armenians: Nationalism and Conflict in the Ottoman Empire** (Türkler ve Ermeniler: Milliyetçilik ve Osmanlı İmparatorluğunda Çatışma) başlıklı kitabı bu eksikliği doldurmuştur. McCarthy bu kitabında Ermeni Sorununun tarihsel gelişmesini ve gelişmelerin nasıl yorumlanması hakkındaki düşüncelerini açık bir dille ortaya koymuş bulunmaktadır. O kadar ki Ermeni sorunun ne olduğunu bilimsel şekilde öğrenmek için McCarthy'nin bu kitabını okumak yeterli olacaktır.

Bu tür bir kitaba yabancılar kadar Türk okuyucularının da ihtiyaç duyduğunu, bunun için ise söz konusu kitabın bir an önce Türkçeye çevrilemesi gerektiğini düşünüyörüz. Ancak bunun hemen mümkün olmayacağına anlaşılmaması üzerine AVİM çalışanları, başta AVİM'in Sayın Direktörü E. Büyükelçi Alev Kılıç olmak üzere, söz konusu kitabın bir özetini hazırlamışlardır. Bu özetin İngilizcesini bu sayımızda yayınlıyoruz. Türkçesini de ilk fırsatta Ermeni Araştırmaları Dergimizde yayınlamayı planlamaktayız.

Bu sayıda ikinci kitap tahlili Meline Toumani isimli bir Ermeni yazarın **There Was and There Was Not** (Bir Vardı, Bir Yoktu) başlıklı, Ermeni Diasporasının tutumunu da ele alan kitabıdır. Bu kitabın tahlili Şakire Furtun tarafından yapılmıştır.

Dergiye abone olmak veya yeni sayı temini için motulun@avim.org.tr adresi ile irtibata geçiniz.

Yurtiçi yıllık abonelik ücreti posta dâhil: 30 TL

Kaynak/Source: